

Starptautiskās funkcionēšanas, nespējas un veselības klasifikācijas kategoriju kopu lietošana bērnu ar cerebrālo trieku veselības stāvokļa un rehabilitācijas procesa raksturošanai

Lolita Cībule, Evita Gudakovska^{1,2}

Rīgas Stradiņa universitāte, Rehabilitācijas fakultāte, Latvija

¹ *Rīgas Stradiņa universitāte, Rehabilitācijas fakultāte, Latvija*

² *SIA Baltijas fizioterapija, Latvija*

Ievads. Starptautiskās funkcionēšanas, nespējas un veselības klasifikācijas versija bērniem un jauniešiem (SFK-BJ) ir kā sazināšanās valoda starp rehabilitācijas speciālistiem un dod iespēju aprakstīt bērnu ar cerebrālo trieku (CT) veselības stāvokli, viņu vajadzības, rehabilitācijas mērķus un rezultātus, izmantojot vienotu terminoloģiju.

Darba mērķis. Noskaidrot biežāk nosauktās SFK-BJ kategorijas bērnu ar CT veselības stāvokļa raksturošanai un izveidot CT raksturīgo kategoriju pamatkopu; izveidot SFK-BJ kategoriju apakškopu bērnu ar CT rehabilitācijas mērķu raksturošanai.

Metodes. Pētījumā piedalījās 30 vecāki, kuru bērniem bija diagnosticēta bērnu cerebrālā trieka un bija saņemts pašvaldības sociālā dienesta nosūtījums uz rehabilitācijas centru individuālo rehabilitācijas plānu izveidei. Intervijā ar vecākiem tika iegūta informācija par bērnu ar CT veselības stāvokli un rehabilitācijas mērķiem. Iegūtā informācija tika "pārtulkota" SFK-BJ kategorijās, kuras reģistrēja speciāli izveidotajā datu bāzē un izveidoja SFK-BJ kategoriju profilu. Sadarbībā ar bērna vecāku tika aizpildīta katra bērna individuālā "Rehabilitācijas problēmas risināšanas forma".

Rezultāti. No SFK-BJ otrā līmeņa kategorijām tika izveidota paplašinātā CT kategoriju pamatkopa (44 kategorijas) un īsā CT kategoriju pamatkopa (24 kategorijas) bērniem ar spastisko bilaterālo formu. Rehabilitācijas mērķu raksturošanai SFK-BJ kategoriju apakškopā tika iekļautas 11 kategorijas no 2 SFK-BJ komponentēm – 6 ķermeņa funkciju un 5 aktivitāšu un dalības kategorijas.

Secinājumi. Gan paplašinātajā CT kategoriju pamatkopā, gan īsajā CT kategoriju pamatkopā ietilpst kategorijas no visām SFK-BJ komponentēm. Atšķirīgs abās pamatkopās ir kategoriju proporcionālais sadalījums pa komponentēm. Gan paplašinātajā CT kategoriju kopā, gan īsajā CT kategoriju kopā biežāk tiek lietotas kategorijas, kuras raksturo ķermeņa funkcijas, aktivitātes un dalību. Iezīmējas atšķirības SFK-BJ kategoriju kopās bērniem ar dažādām CT formām, tomēr nozīmīgu secinājumu izdarīšanai ir nepieciešams lielāks dalībnieku skaits katrā grupā. Bērniem ar spastisko bilaterālo CT formu un II, III, IV, V līmeni pēc Lielo motoro funkciju klasifikācijas sistēmas (LMFKS) un Manuālo prasmju klasifikācijas sistēmas (MPKS) kategoriju kopas ir līdzīgas, un tās izteikti atšķiras no kategoriju kopas bērniem ar I līmeni pēc LMFKS un MPKS. Rehabilitācijas galveno mērķi raksturojošo kategoriju apakškopā ietilpst tās kategorijas no divām SFK-BJ komponentēm *Ķermeņa funkcijas, Aktivitātes un dalība*, kas ir saistītas ar lielo motoro funkciju un pārvietošanos.